

Kandidatúry Popradu-Tatier na usporiadanie ZOH

Hoci história Slovenského olympijského výboru sa píše len od 19. decembra 1992, už dvakrát SOV „posväcoval“ oficiálne kandidatúry Slovenska na usporiadanie zimných olympijských hier. Región Poprad-Tatry sa uchádzal o usporiadanie ZOH najprv na rok 2002, a potom na rok 2006. Hoci ani jeden pokus nebol úspešný, význam oboch kandidatúr pre našu krajinu i pre naše olympijské hnutie bol značný. A predovšetkým ponuka koncentrovaného projektu ZOH 2006 aj v zahraničí naozaj zaujala.

Prvé úvahy o tom, že by sa tatranský región mohol stať hostiteľom zimných olympijských hier, sa objavili ešte v 70. rokoch minulého storočia. Vyprovokoval ich mimoriadny úspech majstrovstiev sveta v klasických lyžiarskych disciplínach, ktoré sa na Štrbskom Plese uskutočnili v roku 1970. Pôvodne sa nezáväzne uvažovalo o kandidatúre na ZOH 1980 a veľmi vážne na ZOH 1984. Oficiálna prihláška bola vtedy pripravená na podanie, federálna vláda však s podaním kandidatúry Tatier napokon nesúhlasila. ZOH 1984 potom bez súpera získalo v tom čase juhoslovenské Sarajevo...

KANDIDATÚRA POPRADU-TATIER NA ZOH 2002

Pôvodnú myšlienku olympiády v Tatrách oprášil v roku 1990 pri návšteve v tomto regióne vtedajší prezident ČSFR Václav Havel. Začali ju rozpracovávať predovšetkým v Poprade a v Liptovskom Mikuláši. Dialo sa tak zásluhou primátora Popradu Jána Madáča, ktorý sa stal predsedom prípravného výboru kandidatúry, a primátora Liptovského Mikuláša Alexandra Slafkovského, predsedu Nadácie Tatry ZOH 2002. Počas ZOH 1992 v Albertville sa uskutočnila prvá nesmelá prezentácia slovenských plánov (vtedy ešte v rámci federálneho štátu) na usporiadanie ZOH 2002 pred médiami. Medzi dvoma najväčšími mestami celého tatranského regiónu došlo k dohode o tom, že oficiálnym kandidátom bude Poprad a Tatry. Vzhľadom na to, že MOV požaduje meno jediného kandidáta, neskôr došlo k zmene názvu na Poprad-Tatry.

Vláda Slovenskej republiky poskytla 18. januára 1994 oficiálne štátne garancie, nevyhnutné na podanie olympijskej kandidatúry. V ten istý deň k nej zaujalo súhlasné stanovisko

3. zasadnutie Slovenského olympijského výboru. Pre ZOH v Poprade a Tatrách sa navrhoval termín 9. – 24. február 2002. Prihlášku Popradu a Tatier na usporiadanie ZOH 2002 aj s oficiálnom listom mesta Poprad, s garančným listom vlády a s odporúčacím stanoviskom SOV, podala päťčlenná slovenská delegácia, v ktorej boli aj člen MOV na Slovensku Vladimír Černušák a podpredseda vlády SR Marián Anđel, dňa 24. januára v sídle MOV v Lausanne do rúk prezidenta MOV Juana Antonia Samarancha.

Na zasadnutí MOV v predvečer ZOH v Lillehammeri prijali členovia MOV zmenu dovtedajšieho systému voľby dejiska ZOH. Vzhľadom na to, že sa prihlásil rekordný počet desiatich uchádzačov, MOV zaviedol dvojkolovú voľbu. Bolo určené, že predkolo sa uskutoční 23. a 24. januára 1995 v Lausanne a že do finálového kola odtiaľ postúpia štyria najlepšie hodnotení kandidáti.

Po spracovaní obsiahleho kandidátskeho materiálu a zodpovedaní viac ako tisícky otázok v 23 odborných kapitolách na 550 knižných stranách a po zložení kandidátskej kaucie vo výške 100 000 amerických dolárov dňa 18. augusta 1994 podala delegácia prípravného výboru kandidatúry v sídle MOV definitívnu prihlášku. Tesne predtým prípravný výbor podpísal zmluvný protokol s vládou SR. Nasledovala

prezentácia kandidatúry pred exekutívou MOV v predvečer XII. olympijského kongresu v Paríži (27. augusta). Ako športový propagátor Popradu a Tatier tam vystúpil legendárny slovenský hokejista Peter Šťastný.

Po uvedenom termíne bolo zrejmé, že o ZOH 2002 sa uchádza deväť kandidátov, pretože kazašská Alma-Ata svoju predbežnú prihlášku už nepotvrdila zložením predpísanej kaucie. Okrem Popradu-Tatier kandidoval švajčiarsky Sion, americké Salt Lake City, španielska Jaca, ruské Soči, rakúsky Graz, švédsky Östersund, kanadský Quebec a talianske Tarvisio, ktoré predložilo medzinárodný projekt s využitím aj rakúskych a slovinských miest.

Zaťažkávacia skúška pre slovenských nadšencov olympijského sna prišla 5. – 8. novembra 1994, keď priamo do kandidátskeho regiónu zavítala hodnotiaca komisia MOV na čele s Thomasom Bachom. Členovia komisie, špecialisti na jednotlivé oblasti, rozpracované podľa kandidátskeho manuálu, dôsledne preverili všetky reálie regiónu Popradu-Tatier. Ako najproblémovejšie body slovenskej kandidatúry sa po odbornej oponentúre ukazovali byť politická situácia v krajine a otázky financovania olympiády, v menšej miere verejne najviac pertraktovaný problém ochrany životného prostredia.

V predkole voľby o vyradení piatich z deviatky kandidátov rozhodovalo 24. januára 2005 v Lausanne výberové kolégium MOV na čele s viceprezidentom MOV Un-Jongom Kimom. V oficiálnej delegácii Popradu-Tatier boli predseda prípravného výboru kandidatúry Ján Madáč, predseda Nadácie Tatry ZOH 2002 Alexander Slafkovský, nový primátor Popradu Štefan Kubík, tajomník prípravného výboru Peter Chudý, za športovcov trojnásobná olympionička v zjazdovom lyžovaní Jana Gantnerová-Šoltýsová a za vládu SR minister životného prostredia Jozef Zlocha. Ako člen MOV bol prítomný aj predseda SOV Vladimír Černušák. Oficiálnym heslom kandidatúry Popradu-Tatier pri rozhodujúcej prezentácii pred výberovým kolégiom bolo „Športová tradícia je naša šanca“.

Desať minút pred piatou hodinou popoludní 24. januára 1995 vyhlásil v Olympijskom múzeu v Lausanne prezident MOV Juan Antonio Samaranch, že do finálovej štvorice kandidátov na ZOH 2002 postúpili Östersund, Quebec, Salt Lake City a Sion. To znamenalo, že Poprad-Tatry definitívne vypadol z hry. Prvý slovenský sen o zimnej olympiáde v našich veľhorách tak trval presne 365 dní. Predstavitelia výboru kandidatúry Popradu-Tatier hneď po oznámení rozhodnutia avizovali, že budú iniciovať ďalší pokus s výhľadom na ZOH 2006. O dejisku ZOH 2002 sa napokon rozhodlo na 104. zasadnutí MOV v Budapešti, kde 16. júna v hlasovaní členov MOV suverénne hneď v prvom kole triumfovalo americké Salt Lake City.

KANDIDATÚRA POPRADU-TATIER NA ZOH 2006

Zakrátko po neúspechu pokusu o získanie ZOH 2002, už 3. júna 1995, sa v Poprade konštituovala Nadácia Poprad-Tatry ZOH 2006, ktorá chcela pripraviť ďalšiu olympijskú kandidatúru. Výbor kandidatúry Popradu-Tatier na usporiadanie ZOH a ZPH 2006 (VK) utvorili 13. januára 1997 spoločne mesto Poprad, Ministerstvo školstva SR a SOV.

Slovenský olympijský výbor sa rozhodol celý projekt podporiť vlastnou kandidatúrou na usporiadanie zimných IV. európskych olympijských dní mládeže (EYOD) v roku 1999 práve v Poprade-Tatrách. V novembri 1995 získalo Slovensko právo usporiadať v roku 1999 zimnú edíciu tejto európskej olympiády mládeže, keď na valnom zhromaždení Európskych olympijských výborov v Aténach Poprad-Tatry uspel v súboji

s fínskym Rovaniemí presvedčivo 29:15. Toto významné podujatie sa s veľkým úspechom uskutočnilo v marci 1999, tri mesiace pred hlasovaním členov MOV o dejisku ZOH 2006.

Kandidatúra Popradu-Tatier na usporiadanie ZOH 2006 sa stala najvýznamnejším projektom, v ktorom sa od svojho vzniku až doteraz angažoval Slovenský olympijský výbor. Prejavom tejto skutočnosti sa 17. apríla 1997 stalo založenie Olympijskej marketingovej spoločnosti, s.r.o. (OSM), ktorú spoločne utvorili Slovenský olympijský výbor a Výbor kandidatúry Popradu-Tatier na ZOH 2006 s cieľom získať finančné prostriedky na činnosť VK.

Celý projekt významnejšie ako v predošlom období podporili vláda, aj veľké podnikateľské subjekty. Vláda Slovenskej republiky, ktorá projektu na ZOH 2002 poskytla potrebné garancie až na poslednú chvíľu, tentoraz prevzala iniciatívu ešte skôr ako mestá v kandidátskom regióne. Už koncom roka 1995 premiér Vladimír Mečiar na medzinárodnej tlačovej konferencii vyjadril záujem vlády podporiť kandidatúru v záujme rozvoja celého Slovenska. Vláda s veľkým predstihom opätovne ustanovila post splnomocnenca pre túto kandidatúru (Július Dubovský), okrem toho zriadila aj post veľvyslanca so zvláštnym poslaním (Vladimír Grieger). Dňa 18. augusta 1998 vláda SR prevzala garanciu ekonomického zabezpečenia prípravy a konania ZOH 2006.

Z podnikateľských subjektov projekt významne podporili predovšetkým Východoslovenské železiarne Košice, Slovenský plynárenský priemysel a Allianz poisťovňa, ale aj ďalšie podniky. Do príprav sa významným spôsobom zapojil prezident VSŽ Košice, a.s., Ján Smerek, ktorý sa stal predsedom Výboru kandidatúry (VK) Popradu-Tatier na ZOH 2006. Po zmene vlády, ku ktorej došlo na jeseň 1998, ho v tejto funkcii v januári 1999 nahradil podpredseda vlády SR Ľubomír Fogaš.

Skorý začiatok prác na ďalšom projekte predznamenal jeho výrazné skvalitnenie, aj celkovú vyššiu profesionalitu príprav. Vylepšila sa aj technická stránka kandidátskeho projektu. Na základe rovnakých zadaní spracovávali olympijské štúdie tri rôzne tímy architektov. Napokon Ateliér Olympia pod vedením hlavného riešiteľa olympijského projektu Igora Petra pripravil ešte koncentrovanejší projekt olympiády ako v prípade kandidatúry na ZOH 2002, aj nové architektonické riešenia. Zostala základná os olympiády Poprad – Liptovský Mikuláš, ale niektoré pôvodné plány sa z ekologických dôvodov zmenili tak, aby sa výstavba nových zariadení koncentrovala dominantne do podhoria. Zvýšený ekologický akcent vyjadrovalo aj zriadenie „zelenej kancelárie“ v sídle VK, ako aj usporiadanie seminára o otázkach životného prostredia v súvislosti s kandidátskym projektom. Príprava projektu si napokon vyžiadala dovtedy najrozsiahlejšiu ekologickú analýzu na Slovensku vôbec.

Výrazne sa zvýšil objem finančných prostriedkov na samotnú kandidatúru. Kým príprava projektu ZOH 2002 stála zhruba 40 miliónov korún, na prípravu projektu ZOH 2006 sa kalkulovalo so sumou okolo 200 miliónov korún. Časť tejto sumy sa využila na úplne nové aktivity. Už koncom roka 1996 sa napríklad rozbehla veľká propagačná a reklamná kampaň s motívom „Happy Games“ (Šťastné hry). Na jeseň 1997 sa v mestách a obciach celého kandidátskeho regiónu (v Poprade, Liptovskom Mikuláši, Kežmarku, Svite, Starom Smokovci, Štrbe, v Závažnej Porube a v Demänovskej doline) uskutočnilo historické referendum s názvom „Olympijská voľba“. Zúčastnilo sa na ňom 90 455 ľudí, čo bolo 64,4 percenta oprávnených voličov, z ktorých sa 97,04 percenta vyslovilo v prospech kandidatúry Popradu-Tatier na ZOH 2006!

Na základe skúseností z prvej neúspešnej kandidatúry sa definovala potreba lepšieho marketingového „predaja“ značky Poprad-Tatry i celého Slovenska ako krajiny, kde majú zimné športy významnú tradíciu aj postavenie. V súvislosti s tým počnúc majstrovstvami sveta 1997 v alpskom lyžovaní v talianskom Sestriere odštartovala tradícia Slovenských domov na významných športových podujatiach. Technicky aj manažérsky ich zabezpečovala agentúra ROKO a skúsený hotelier Peter Sisák. Od roku 1998 vďaka spolupráci tejto agentúry so Slovenským olympijským výborom a s OSM Slovenský dom reprezentoval našu krajinu na všetkých letných aj

zimných olympijských hrách. Tradícia pretrvala až do súčasnosti, hoci ani druhý olympijský pokus priviesť celú olympijskú rodinu do Tatier sa napokon neskončil úspešne.

Súčasťou propagácie Popradu-Tatier sa stali aj dve lietadlá Slovenských aerolinií, ktoré boli ozdobené logom kandidatúry. Výbor kandidatúry sa snažil informovať o prípravách, ale aj propagovať ich prostredníctvom organizovania pravidelných novinárskych dní v regióne Popradu-Tatier. Hostami v kandidátskom regióne sa stali aj poprední zahraniční športovní novinári, ktorí sa tam na jeseň 1998 zúčastnili na rokovaní exekutívy Medzinárodnej asociácie športovej tlače (AIPS).

V záujme podpory kandidatúry sa Slovensko v polovici roka 1997 uchádzalo aj o usporiadanie Svetovej zimnej univerziády (SZU) v roku 1999. SZU po odrieknutí záujmu zo strany Slovinska aj Kanady nemala určené dejisko. Medzinárodná federácia univerzitného športu slovenskú ponuku s radosťou akceptovala. Na prípravu SZU 1999 v Poprade-Tatrách – konkrétne na výstavbu a rekonštrukciu stavieb potrebnej športovej infraštruktúry - vláda SR v priebehu roka 1998 vyčlenila sumu 343 miliónov korún. Investorom prostriedkov v tatranskom regióne bolo Slovenské združenie telesnej kultúry. Prostriedky na účet investora prichádzali so značným meškaním, stavby sa však podarilo pripraviť načas. Organizačný výbor SZU 1999 dlhší čas viedol podpredseda vlády Jozef Kalman, po parlamentných voľbách na jeseň 1998 ho v závere priprav vystriedal ďalší vicepremiér Ľubomír Fogaš. Univerziáda s veľkým úspechom prebehla v januári 1999.

Oficiálnu prihlášku kandidáta na ZOH 2006 podala delegácia Popradu-Tatier do rúk prezidenta MOV Juana Antonia Samarancha v lausanskom sídle MOV 19. decembra 1997. V delegácii boli primátor Popradu Štefan Kubík, vládny splnomocnenec pre kandidatúru Július Dubovský, generálny sekretár VK Popradu-Tatier na ZOH 2006 Peter Chudý, generálny sekretár SOV Martin Benko a člen MOV na Slovensku, predseda SOV Vladimír Čerňušák.

Prvého septembra 1998 odovzdala delegácia VK v sídle MOV trojdielnu rozsiahlu kandidátsku knihu s podrobnými odpoveďami na stovky otázok z manuálu. Následne 28. 10. – 1. 11. 1998 navštívila Poprad 16-členná hodnotiacia komisia MOV na čele s členom exekutívy MOV Čiharum Igajom. Nový premiér Mikuláš Dzurinda pred členmi komisie osobne deklaroval, že jeho vláda prevezme záväzky predchádzajúcej a potvrdil platnosť vládnych záruk pre kandidatúru.

Rozpočet organizačného výboru ZOH 2006 v Poprade-Tatrách bol koncipovaný ako vyrovnaný s príjmami aj výdavkami vo výške 582,4 milióna amerických dolárov (USD), čo podľa vtedajšieho kurzu 35,3 Sk za 1 USD znamenalo približne 20,5 miliardy korún. Mimo rozpočtu OV ZOH sa vo výdavkovej časti kalkulovala celková suma 1 112 178 000 USD (v prepočte takmer 61 miliárd korún), zložená z rozpočtov miest, obcí, štátu a podnikateľských subjektov a určená predovšetkým na stavby všeobecnej infraštruktúry, na vybavenosť miest a obcí, do služieb a do celkovej podpory cestovného ruchu.

Projekt Popradu-Tatier bol predložený s nasledovnou lokalizáciou olympijských dejísk: Poprad – hlavné sídlo organizačného výboru aj MOV, dejisko otváracieho aj záverečného ceremoniálu, hokejového turnaja mužov, súťaží v kraskorčuľovaní, v klasickom rýchlokorčuľovaní a v short tracku, Liptovský Mikuláš – podporné organizačné centrum, dejisko zápasov hokejového turnaja mužov a turnaja v curlingu, Demänovská Dolina-Jasná – zjazdové lyžovanie, Štrbské Pleso – beh na lyžiach, skoky na lyžiach, severská kombinácia, Svit-Baba – sánkovanie, boby, Svit-Lopušná dolina – snoubording, Tatranská Štrba – biatlon, Závažná Poruba – akrobatické lyžovanie, Kežmarok – hokejový turnaj žien.

Vzhľadom na to, že o usporiadanie ZOH 2006 prejavilo oficiálne záujem šesť kandidátov – okrem slovenského ešte švajčiarsky Sion, taliansky Turín, poľské Zakopané, fínske Helsinki (v spolupráci s nórske Lillohammerom) a rakúsky

Klagenfurt v medzinárodnom projekte v spolupráci s talianskymi a slovinskými mestami – MOV rozhodol, že sa uskutoční tradičná jednokolová voľba.

Korupčná aféra v súvislosti s predošlou úspešnou kandidatúrou Salt Lake City na ZOH 2002, ktorá prepukla koncom jesene 1998 a v dôsledku širokej publicity vo svetových médiách rýchlo prerástla v najväčší škandál v olympijskej histórii, však pôvodné predstavy zmenila. Keďže najviac korupčných prípadov sa viazalo na návštevy členov MOV v kandidátskych mestách, exekutíva MOV vyhlásila začiatkom roka 1999 zákaz návštev členov MOV u kandidátov, aj naopak. Zároveň exekutíva MOV rozhodla pre ZOH 2006 zaviesť špeciálny model voľby. Verdikt znel, že všetci šiesti kandidáti síce budú v hre až od 19. júna 1999, keď sa v Soule rozhodne o dejisku ZOH 2006, ale členovia MOV si budú vyberať len z dvoch finalistov. Štyroch slabších zo šestice v ten istý deň vyradí výberové kolégium.

Do juhokórejského Soulu odcestovala v polovici júna 1999 zo Slovenska zhruba 80-členná delegácia. Na podporu kandidatúry Poprad-Tatier slúžil aj Slovenský dom v blízkosti hotela Shilla, kde prebiehali všetky olympijské rokovania. Oficiálnu delegáciu Popradu-Tatier pri záverečnej prezentácii pred plénom MOV tvorili popri členovi MOV a predsedovi SOV Vladimírovi Černušákovi predseda VK a podpredseda vlády SR Ľubomír Fogaš, primátor Popradu Štefan Kubík, minister kultúry SR Milan Kňažko, hokejová legenda Peter Šťastný, generálny sekretár SOV Martin Benko a moderátorka Alena Heribanová. Ako experti boli prítomní ešte veľvyslanec so zvláštnym poslaním Vladimír Grieger, primátor Liptovského Mikuláša Alexander Sľafkovský, generálny riaditeľ VK Peter Chudý a ekonomický odborník Emil Pícha. Ako „maskot“ kandidatúry vystúpil pred plénom MOV desaťročný hokejista Adam Bezák, ktorý bol takpovediac ústrednou postavou prezentačného filmu. On najviac akcentoval motto možných ZOH 2006 v Poprade-Tatrách „Happy Games“ (Šťastné hry).

Výberové kolégium MOV na čele s prezidentom MOV Juanom Antoniom Samaranchom vybralo 19. júna do dvojice finalistov taliansky Turín a švajčiarsky Šion. Poprad-Tatry skončil medzi štyrmi kandidátmi, ktorí sa do finále nedostali. Členovia MOV potom za dejisko XX. zimných olympijských hier v roku 2006 zvolili Turín.

Aj druhá olympijská kandidatúra zo Slovenska sa vo veľmi tvrdej konkurencii skončila neúspešným výsledkom, ale v zahraničí priniesla veľmi pozitívne ohlasy. Podľa nich sa slovenský uchádzač stal ozajstným a dôstojným konkurentom pre zahraničných súperov. Celkové náklady na kandidatúru Popradu-Tatier boli vyčíslené na 192 603 964 korún. Z tejto sumy 55 percent poskytli sponzori a marketingová činnosť, 24 percent tvorili príjmy z lotérií a 21 percent príjmy zo štátneho rozpočtu. Vo výdavkovej časti najviac peňazí pohltili položky reklama (26,9 milióna), prevádzkové náklady (24,8 milióna), medzinárodná činnosť (21,5 milióna), slovenské domy v zahraničí (19,7 milióna), zahraničné a domáce prezentácie (15 miliónov) a projekty (14,4 milióna).

ĽUBOMÍR SOUČEK